

POKROK ZÁPADU

Založen 1871 Ročník XXIX.

OMAHA, NEBR., V PÁTEK DNE 22. PROSINCE 1899.

Dvojtýdenník: Ročník VIII. číslo 29.

NOVÉ ZPRÁVY DOMOVNÍ

POLITICKÉ.

Demokraté budou kontestovat.
Státní demokratický výbor v Kentucky usnesl se kontestovati volbu za guvernéra ve státním sněmu. Jak známo, demokratický výbor zvolil za guvernéra republikánského navrhence Taylora za zvoleného, však demokratický výbor s tím není spokojen a společně s demokratickou většinou ve sněmu, že bez ohledu na právo a spravedlnost prohlásí poraženého demokratického kandidáta Goebela za zvoleného.

† Některé demokratické kansasité vyslovili nevoli nad tím, že Bryan neodporučil guvernérům nebraskému demokrata Hitchcocka za spolkového senátora, ba spíše se vyslovil pro populistu Allena.

† Senátor Jones, předseda demokratického národního výboru, vydal svolání ke schůzi výborové, která má být odbyvána 22. února ve Washingtonu. Ve schůzi té se má ustanoviti místo a čas konání příští národní konvence demokratické.

Z Washingtonu.
† Vrchní poštovní inspektor na dopravu poštovních zásilek ze San Franciska ptef Honolulu, Apia do Sidney v Austrálii. Smlouva na dodávání pošty na té dráze má nabýti platnosti 1. listopadu 1900 a uzavřít se na 5 nebo 10 let.

† Vláda se dohodla na tom, aby pro ostrov Porto Riko byl užíván správný španělský název Puerto Rico.

† Odboru námořnímu bylo o známeno z Bostonu, že oprava lodi Olympie Lude vyžadovati nákladu \$500,000.
† Výkaz úřední o přívozu a vývozu za měsíc listopad jest jak následuje: tovarů přivezeno bylo do Spojených Států za \$74,452,283, z čehož bylo za \$32,226,490 prosto cla. V přívozu jeví se přírůstek proti listopadu loňského roku asi o \$22,375,000. Vývoz ze Spojených Států obnášel \$121,802,227, což jest o \$6,600,000 méně než před rokem. Za jedenáct měsíců letošního roku zrostl přívoz o \$152,556,412 a vývoz o \$34,494,793.

† Minulý týden navrženy byly dvě společné resoluce v poslanecké sněmovně v kongresu poslancem Williamem z Mississippi, po poradě mezi členy vedení demokratickými ve sněmovně a jimi projevu se postavení demokratických vůdců vzhledem ku Filipínám. První resoluce prohlašuje se úmysl uznati neodvislost Filipín a stáhnouti zpět naše vojsko i námořnictvo, jakmile neodvislá vláda tamější svolí ku splacení oněch \$20,000,000, jež Spojené Státy zaplatily Španělsku a dáti nám plněnou námořskou a údelnou stanicí, i zaručí právo přístupu do jejich přístavů kdykoli se lodím našim. Druhý článek zaručuje naše přátelské přispění i ochranu proti misím se ciziny do záležitostí filipínských po budoucích deset roků, během kterých dojde záležitosti zahraniční oněch ostrovů mají řízeny býti Spojenými Státy. Druhým usnesením žádá se zpráva ohledně uzavření smlouvy se sultánem suluským a zřízení výboru pro záležitosti právní, zda-li opatření ústavy ohledně ostrovtví a zákony proti mnohozánoství vztahují se též na obyvatelstvo suluské.

† Minulý týden dána byla do veřejnosti smlouva uzavřená mezi Spojenými Státy, Anglickem a Německem ohledně ostrovů samojedských. Smlouva ta jest o čtyřech článcích, z nichž prvním zrušuje se smlouva téžtýž velmocí, uzavřená v Berlíně dne 14. června, 1899 a všechny dřívější smlouvy a usnesení vztahující se na ony ostrovy. Článkem druhým říká se Německo a Anglicko všech nároků na ostrov Tutuila a všechny ostatní ostrovy samojedské východně od 171 stupně. Naproti tomu Spojené Státy zřekají se veškerého nároku na ostrovy západně od toho stupně ležící, kterého postupují se Německu. Článkem třetím vyhraňuje se na všech ostrovech právo souostroví pro všechny

uvádící se země stejné právo. Stvrzují ustanovují, že stoupí v platnost jakmile dojde.

† Komisař berního úřadu Wilson rozhodl minulý týden, že když sládek zaslá pivo znamená pro jisté osoby, které si je objednaly, avšak zašle zásilku na místního jednatel a ne přímo na osoby pro kteréž je objednána, pak dlužno považovati zásilku takovou co prodej místní a jednatel takový aneb sládek musí zaplatiti licenci (vládní) v místě do kterého zásilka je určena.

Z kongresu.
Ve sněmovně zástupců měl bývalý předseda Grow dlouhou řeč ve prospěch porážení Filipín co přirozeného následku vítězství Deweyova. Dokazoval v řeči své, že by obyvatelé distriktu Columbia měli práve také právo rebelovati jako se přičítá Filipíncům. Ve své řeči přirovnal nyníšší protivníky politiky rozpínatosti k odporcům války občanské na severu, nazvaným "copperheads." Tajemník Long předložil kongresu žádost adm. Deweye, aby byli do Spojených Států připuštěni oni Číňané, kteří bojovali na amerických lodích v bitvě u Manily. Nebyl jich příliš mnoho a bylo by to zcela spravedlivé, aby se jim dovolilo usaditi se v zemi, pro niž životy své nasadili. Konečně bylo 20. prosince zasedání odročeno až na 3. ledna.

V senátu spolkové byl 19. t. m. vzat pod přísahu nebraský senátor Allen a řádně dosazen do svého úřadu. Senátor Pettigrew žádal o vysvětlení, proč vláda potlačuje různé zprávy a fakta, která byla zaslána senátu od vojenské vyšetřovací komise. Sen. Morgan navrhl dodatku resoluci Baconově, již se žádá o zařízení republikánské vlády na ostrovech Hawaii, Porto Riku a Filipíncích. Senátor Hoar pak podal resoluci, v níž žádá, aby národním na ostrovech nově nabytých, byla zařazena vláda taková, jako jest v této zemi. President předložil též senátu zprávu vyslanou kongresu míru v Haagu a žádal za rychlé vyřízení záležitosti té. Senátor Fairbanks předložil návrh, aby odvozy po padlému generálu Lawtonovi povolena byla pense od kongresu, v obnosu \$2,000 ročně. Podobnou předlohu podal i ve sněmu zástupců Landis z Indiany.

KRONIKA UDALOSTÍ.

Odsuzují presidenta.
V Indianapolis odbyvala se v polovici tohoto měsíce schůze lígy pro opravu v úřední službě, v kteréž přijato bylo usnesení, jímž kárá se president pro nařízení vydané dne 21. května, kterýmž jisté úřady, jež dosud obsazované byly dle zákona o dosazování úředníků, vyjmuty byly z působnosti zákona tcho. Též kárá se vláda Spojených Států proto, že sekretář Gage odepěl úředníkům lígy úředních výkazů v této záležitosti, kterýžto krok odsuzuje se příkře co jednání neobvyklé v zemi svobodné, v kteréž úředníci jsou sluhové lidu a ne jeho pány.

Otázka ženské práce.
V St. Paul, Minn., poutá již po nějaký čas pozornost reverend Smith svými kázáními o ženské otázce. Dovožoval totiž v kázáních svých, že není dobře, že ženské vyhledávají si nové působení v poli průmyslu a obchodu. Minulou nedělí pravil v kázání svém mezi jiným: "Při všem tom kalném tupení mých nedávných projevů o otázce ženské práce nebylo vyvráceno ani jediné mé tvrzení co nepravé, ani jediné můj dookola co neopravdivé. Číslice, jež jsem uváděl, byly vesměs z nejnovějších úředních zpráv. Hrozný ten stav zůstává nezměněn. Umenšení dětské práce bylo nahrazeno zrůstem práce děvčat v stáří mezi 14 a 18 rokem, což se falešně nazývá "ženskou prací." Poměry dřívějších dob, když ženy předly a tkaly doma, byly ovšem poměry těžké práce, však tyto ženy vyráběly pro sebe a své rodiny, za společných zdravotních i mravních okolností. Však nedostačí dokázat, že svět jest lepším nežli byl dříve, nýbrž musí kritice býti předložena důkaz, že jest na

tom tak dobře, jak býti může. Jsem optimistou, avšak ne takovým, kterýž má za to, že všechno je dobrým a není třeba činiti to lepší. Pokrok není slepým a nyní více než kdykoliv dříve pokrok lidstva měl by řízen býti s rozumnou opatrností. Nejsm povinen, abych hledal napravení, poněvadž jsem objevil křivdu. Však chci učiniti některá připomenutí. Čtyři státy zakazují zaměstnávání žen v dolech. Zákon měl by býti rozšířen, aby zahrnoval aspoň 100 nyníšších zaměstnání, všech, kteráž jsou příliš těžká nebo nebezpečná. Pak mělo by býti též zapovězeno zaměstnávání všechny dívky pod 18 roků stáří v obchodních nebo průmyslových závoděch. Tato opatření by odstranila ženskou práci z polovice. Pak by měla být zahájena agitace a ženské zorganizovány, tak aby ženské, jež konají stejnou práci s mužskými, dostávaly také stejnou mzdu. Pak by rodné měřítko mzdy nastoupilo na místě individuálního měřítka. Útokům na rodinu musí se odporovati, neboť jest společenským celkem. Madonna s jejím vlastním dítkem v náručí nesmí býti svržena s trůnu, aby učinila místo obecné ženštině. Rozvody v této zemi se množí 2½ rychleji než obyvatelstvo. Vyrovnanost se množeni se ženské práce v průmyslu. Ve dvaceti letech rozvody se zdvojnásobily ve státu Ohio, kdežto sňatků ubylo. Ne každý krok ve společnosti jest bezpečným a konečným. Žádná civilizace nemá ujistěti zajištění trvání. To záleží na její coosti a pokročilosti. Když Řekové zvolili Aspasiu, ženského filosofa, za svojí hrůdku na místo Penelopy, ctovně ženy, nebylo to pouze jen svržením Penelopy s trůnu, nýbrž zkázou Řecka."

Zvýšení cen dopravních.
Z Chicaga se sděluje, že s novým rokem nastoupí zvýšení sazev dopravních po dráhách, jak z východu, tak i na západ na tisíc různých předmětů a sice zvýšení značné, v mnoha případech 35 až 40 procent. Cukr, mýdlo, káva, mouka, uhlí, poľní stroje a všechno bude dražší následkem tohoto zvýšení cen dopravních. Doprava uhlí bude dražší o 25 centů na tuně, za dopravu hovězího dobytka se bude muset platiti 25 centů za sto liber. Doprava na seno bude zvýšena o \$1.10 na tuně. Jak se podobá, chť dráhy vyvolají opět proti sobě nevoli a docíliti nových kroků zákonodárných, kterýmiž by omezeny byly ve své hrabivosti.

Klid na burse.
New-yorská bursa se již v úterý uklidnila, tak že dřívější ceny téměř všech papírů opět zavládly. Hotové peníze klesaly v ceně až přišly na 2½ procenta. Banky v clearinghousu zastoupené daly do oběhu \$10,000,000 v penězích a prohlášení tajemníka pokladny vládní, že uloží asi \$7,000,000 peněz v bankách národních, vrátilo opět klid burse. Následky poplachu pondělního nejsou zlé, neb mimo Exchange Trust Company v New Yorku a jedné brokerské firmy v Bostonu nebyly žádné jiné úpady oznámeny.

Seďm lidí uhořelo.
V New Yorku na rohu 3. ave. a 102. ulice vyzpukl v noci na 19. t. m. oheň v činžáku, kde mnoho rodnin bydlelo a rozšířil se tak rychle, že lidé nemohli v čas býti zachráněni. Pět osob tu zahynulo a asi 10 jich utrpělo popáleniny. V tu též dobu vyhořel také dům na 10. aveně, v němž matka s dítětem 2½ roku starým uhořela.

Z Federace práce.
V úterní schůzi konvence Federace Práce byla přijata resoluce, odsuzující veškeré války výbojné, ať v Africe nebo na Filipíncích, poněvadž obrožují svobodu národů. Dále se žádá v resoluci té zmenšení státní armády na dřívější počet 25,000 mužů. Zpráva předsedy Gompere byla schválena a s ní jeho stanovisko vůči trustům, v něž se praví, že organizovaná práce dovede čeliti trustům, jímž by mělo býti jen zákonitě zabraňováno v ovládnání správy obecní nebo státní. Dále byla odsouzena jinou

resolucí politika rozpínatosti, kterou se chtějí přirozená práva k samosprávě vzíti lidu jak na Porto Riku tak na Filipíncích a touha po nabytí bohatství v zemích těch povede jen k ujámení lidu. Bylo tu přijato též usnesení, jímž se žádá za odstranění nevolnictví na Hawaii, kdež se nalézá asi 10,000 dělníků kontraktně ku práci zavazanců, ve stavu skutečného otroctví. Poslední schůze Federace byla odbyvána ve středu 20. prosince, v níž byla přijata resoluce, aby byl dán národů k odhlasování dodatku k ústavě. Jímž by se dala stejná práva politická ženám s muži. Do výkonného výboru byli zvoleni opět titíž úředníci. Sam. Gompers za předsedu, McGuire, Duacan, O'Connell, Mitchell, Morris a Kidd za náměstky, Fr. Morrison za tajemníka a John Lennon za pokladníka. Dva vyslančové byli zvoleni do sjezdu anglických jednot dělnických a jeden do kanadského sjezdu. Příští schůze Federace práce bude odbyvána za rok v Louisville, Ky.

Důležitý rozsudek.
V Columbus, O., vynesl supreme court rozsudek, že společnosti telefonní mají podlehati dani dle obchodu a ne jen dle ceny telefonů používaných. Společnost Bellova cení si jeden telefon na \$3.40 a chtěla platiti daň jen z takového obnosu, kdežto bere nájem \$233 z jednoho. Soud nyní rozhodl, že může společnosti té býti uložena daň na takový obnos, jaký získá z obchodu plyne.

Proti vlkům.
Do Laramie ve Wyomingu byla svolána schůze pěstovatelů státní, v níž by se mělo státi dohodnutým o společném hubení vlků a préríjních psůků. Tato zvířata se rozmohla v krajinných pastevcích osazených v takové míře, že činí velké škody stádním, tak že jest nutno spojovníky silami o vyhubení jich se zasaditi.

Pohřeb Brumbyho.
Mrtvola poručíka Brumbyho, bývalého pobočníka Deweyho, byla z Washingtonu dopravena do Atlanty, Ga., a tam za veliké slávy pohřbena 20. prosince. Ve Washingtonu byla mrtvola ve vojenském průvodu dopravena na nádraží, kamž ji i admirál Dewey doprovázel. v Atlantě pak byla opět s velkou počtou přijata. Státní i městští úředníci se účastnili pohřbu, jakož i ohromné množství lidu.

Pro rodinu generála Lawtona.
Ve Washingtonu se utvořil výbor s vysokých hodnostářů vojenských, který vydal svolání ku sbírání pro rodinu gen. Lawtona. V svolání tom praví výbor, že po důstojníku tom zbyla rodina, která mimo dobrého jména skoro nic jiného nevládní. Má koupený jakýsi majetek v Kalifornii, na nějž jest jen polovice kupní ceny zaplacená a výbor onen žádá na občanstvu, aby sebralo aspoň tolik, by dluh ten mohl býti doplacen.

Vlak oloupen.
Vlak dráhy Missouri Pacific, jedoucí z Kansas City do Omahy, byl v noci na středu navštíven třemi lupiči, z nichž dva byli maskováni, třetí však s tvářmi odhalenou. Brzy po vyjetí z Kansas City se v kufáček Pullmanově káfe objevili tři chlapy s revolvery a sehnaly všechny lidi zde se nalézající do řady, vybrali jim z kapses peníze, hodinky a jiné skvosty. Sebrali takto asi \$125 v penězích, pateré zlaté hodinky a ještě nějaké klenoty, načež poručivše vlak zastaviti, seskočili pokud byl ještě v pohybu. Mnohým cestujícím se podařilo ukrýti peníze a skvosty, tak že je lupiči nenalezli a tím se stalo, že kofist jejich nebyla tak velká. Do dalších vozů již nešli, nýbrž spokojili se tím, co dostali.

Vojenská továrna zavřena.
Ve Filadelfii byla skoro úplně zavřena práce v továrně Schuyllkill na výrobu vojenských stejnokrojů a jiných potřeb. Bylo to právě na svátky zbraveno 2500 dělníků výživy a na opět otevření dílny té přý není pomýšlení před příštím červencem. Před vypuknutím války se Španělskem byla továrna naplněna lidem na nejvyšší míru, tak že se tu vyrobyly skoro všechny vojenské uniformy; nyní

avšak po skončení války není pro další výrobu potřeba žádná. Ještě odbor na výrobě stanů pracuje, ale ostatní odbory byly uzavřeny všechny.

Z Porto Rika.
Na Porto Riku odhývaj se volby pod správou a dohládkou Spojených Států a sice podle nového jižního systému. K volbě oprávnění jsou pouze jen ti obyvatelé, kteří buď platí daně, aneb mají jisté profese. Podle censu z roku 1897 bylo tam v kraji Ponce 45,000 obyvatelů, avšak z těch pouze jen 4466 oprávnění jsou nyní ku hlasování. Volba v Ponce odbyvala se dne 9. prosince. O jakých otázkách se tam voličové různí, toho jsme se posud nedočetli, pouze jen toho, že různí se ve stranu republikánskou a federální a že v Ponce strana republikánská docílila většiny 1500 hlasů. Volby neodbyvaj se tam jako zde všude stejnou dobou, nýbrž po evropském způsobu a nepochybně po dosavadním tamějším způsobu v různých místech v různých dobách, asi proto, aby vláda mohla soustřediti své úsilí jistým směrem ve všech místech. Naše republikánská vláda učí se účtce vládnouti po způsobu despotického, ač připouštíme, že třeba v osadách jest těžko jinak vládnouti.

Z KUBY.
Gen Wood připlul 20. pros. do Havany, kdež od veškerého obyvatelstva byl co generální guvernér slavnostně uvítán. Přítav havanský prý ještě nikdy neviděl podobné slavnosti, jakou uspořádal lid i vojsko americké gen. Woodovi. Všecky časopisy přiši pochvalně o něm a o jeho ustanovení za guvernéra, považujíce to za zárukou splnění slibů, daných Kubáncům od vlády Spoj. Států. — Ze Santiaga se oznamuje vyhození nemocnice pro nakažlivé nemoci, která byla vystavena na ostrůvku v zálivu. Nenalezali se v ní žádné pacienty, ale shořelo tam mnoho hospitalních potřeb, jako stanů, loží, přikrývek atd. Ku znovu vystavění nemocnice té se ihned zase ptkroč.

Z FILIPIN.
Z Manily došla telegrafická depeše, že generál-major Henry W. Lawton byl zastelen v San Mateo. Byl vyslán z Manily v pondělí večer k San Mateo, kdež se zdržovala tlupa povstalců asi 300 mužů čítající, aby ji rozehlali. Vytláhl se škadronou jízdy a dvěma bataliony pěchoty o půl noci z La Loma a ráno již v 8 hodin hnalo vojsko jeho útokem na San Mateo, ač urazilo 15 mil cesty velmi obtížně. Boj se rychle rozvířil a tu gen. Lawton osobně vedl u samého řetězu svých harcovníků, kteří stříleli ze zákrytu, kdežto mocná postava generála byla vystavena byla za terč kulm nepřátelským. Náhle vykřikl "jsem stelen" a skácel se mrtve do náručí důstojníka svého štábu. Zatím co vojsko jeho se hnalo s vítězným poukikem do dobytého města, ležela již tuhnuoucí mrtvola na polním loži nedeleko v lese.

San Mateo bylo od povstalců dobře opevněno, ale po boji tři hodiny trvajícím byli povstalci zahánáni a Američané vstáhli do města, utrpěvše jen několik poranění. Za chvíli na to tam byla přinesena i mrtvola gen. Lawtona, již vojákové přijali s nepokrytými hlavy a slzami v očích. Byl od svého vojska velice milován co statečný i laskavý velitel.

Henry W. Lawton byl narozen ve státu Ohio před 57 roky z rodu dělníků rolnických a požíval jen skromného venkovského vzdělání. Při vypuknutí občanské války vstoupil do 9. pluku indianských dobrovolníků, od kteréž doby setrval ve službě vojenské. Za jeho statečnost a odvahu ve válce ob-

čanské byl stále povyšován, až to přivedl na plukovníka v r. 1865. Vstoupil však opět do pravidelné služby vojenské co poručík a tu to přivedl na podplukovníka. Tuto hodnost měl Lawton až do své smrti v pravidelném vojsku, avšak u armády dobrovolnické měl hodnost brigádního generála. Vyznamenal se v bojích s Indiány, jímž se stal pravou metlou. V boji u Santiaga velel brigádě, s níž dobyl El Caney, načež na jeho žádost byl poslán na Filipiny, kdež se v bojích s Filipínci velice vyznamenal.

Mabini, bývalý člen povstalecké vlády filipínské, vyslovil se zpravodaji novinářskému, že příští klid na Filipíncích bude záviseti od toho, jakou vládu Spoj. Státy ostrovům dají. Bude-li vláda ta lidu příznivá, tak že se mu pod ní dobře povede, bude pokoj, pakli ne, budou stále potyčky s povstalcí, jichž se v národu nespokoje-ně vždycky dosti naleznou.

Na ostrově Cebu se vypravil malý sbor amerického vojska se 160 domorodci ku rozeznání povstalců z jedné vsi na západním pobřeží. Tu byli ze zákrytu napadeni povstalci, domorodí vojáci se dali na útek a zanechali Američany na bojišti. Malá tato četa vojínů se sice ubránila povstalcům, musela se však vrátiti s nepořízenou přinesouc sebou dva zabitá a dva raněná zpt.

Velké obtíže činí vládní nařízení, dle něhož smějí konati dovoz zboží na pobřeží ostrovů Filipínských jen lodí, které plují pod vlajkou Spoj. Států. Obyvatelé ostrova Panoy se obávají složitosti příchodu věrnosti Spoj. Států, aby se za to na nich povstalci nemstili a majitelové lodí, kteří přisahu podobnou nesložití, neodbrželi právo ku používání americké vlajky na svých lodích. Angličané a Číňané vlastní mnoho malých lodí, ti pak nescházejí obchod ve vodách filipínských provozovati, následkem čehož se nedostává dopravních prostředků.

Mrtvola gen. Lawtona byla přivezena 20. pros. do Manily, kdež byla prozatímne uložena v hrobce na hřbitově El Paco. Manželka generála Lawtona a čtyři dítky činějí přípravy k odcestování do Spojených Států, aby doprovodily mrtvolu, až bude moci býti dána na některou loď do Spoj. Států plující.

Zvədəlo přinesli zprávu, že Aginaldo se nalézá u sboru povstaleckého pod velením gen. Mariquina.

* Ve státním sněmu illinoisckém přijatý zákon naproti tak zvaným department storem byl prohlášen tamením supreme court-em za neústavní.

Syn jednoho obchodníka ohioského vyličen z chrnického průjmu. Syn mój trpěl po leta chronickým průjmem. Před nějakým časem přiměl jsem jej k tomu, aby užíval Chamberlain's Colic, Cholera & Diarrhoea Remedy. Po využití dvou láhviček pětice-entových byl vyléčen. Dávám toto vysvědčení v té naději, že někdo, jenž podobně trpí, je bude číst a bude mu přispěšným. — Thomas C. Bower, Glencoe, O. Na prodej ve všech lékárnách.

Srdečné díky.
Neličené díky jsem povinný vzdáti úředníkům a mnoha členům Řádu Palacký, čís. I. Z. Č. B. J. za služby, prokázané nám při uvedení našeho řádu Eliška Přemyslovna čís. 77, do ctěné Západní Česko-Bratské Jednoty. Buďte ujištěni, že služeb nám prokázaných vždy pamětliví budeme. Za Řád Eliška Přemyslovna čís. 77, Z. Č. B. J.

Antonie Kmentová, před. Josefina Steigrová, taj.